

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

29 ביוני 2020

1335

ז' בתמוז התש"ף

עמוד

הצעת חוק ניהול דיוני ועדות השחרורים והוועדה לעיון בעונש (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש).
התש"ף-2020..... 390

הצעת חוק ניהול דיוני ועדות השחרורים והוועדה לעיון בעונש (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020

פרק א': הגדרות

הגדרות 1. בחוק זה –

"הודעה על מצב חירום מיוחד" – הודעה של שר המשפטים על מצב חירום מיוחד לגבי דיונים בבתי המשפט לפי תקנה 2 לתקנות בתי המשפט ולשכות ההוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד), התשנ"א-1991, בשל התפשטות של נגיף הקורונה;

ד ב ר י ה ס ב ר

הנוגעות לניהול דיוני ועדות השחרורים בתקופה זו, באופן שיצמצם, ככל האפשר את החשש האמור.

בהתאמה, בעניין הוועדה לעיון בעונש, הותקנו תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (דיוני הוועדה לעיון בעונש), התש"ף-2020. הוועדה לעיון בעונש הפועלת מכוח חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן – חוק השיפוט הצבאי), היא הוועדה המקבילה, בדיון הצבאי, לוועדות השחרורים, והיא דנה בענינים של אסירים אשר נשפטו לעונשי מאסר שונים, ומוסמכת להחליט על המתקת עונש או על החלפתו, כולו או מקצתו, בעונש על-תנאי.

יוער כי הוראות אלה נחוצות ביחוד במצב שבו גם קיומם של דיונים באולמות הסמוכים לבתי הסוהר אינו אפשרי עקב הצפיפות באולמות אלה ועקב סיכון הנובע מעצם חשיפתם של האסירים לבאי הדיון האחרים, כמו לכל גורם אחר מחוץ לבתי הסוהר וכן הבעייתיות שבקיום דיונים באולמות קטנים שאינם מותאמים לשמירה על המרחקים הנדרשים לשם שמירה על בריאותם של כלל הנוכחים.

ההגבלות שמטילה המדינה כדי להתמודד עם הסכנות הטמונות בהתפשטות הנגיף, משתנות באופן תדיר בהתאם לקצב התפשטות הנגיף והיקף התפשטותו. מאז הותקנו תקנות שעת החירום הנוכחות לעיל, הואט קצב התפשטות הנגיף במדינה ובהתאם גם הוסרו וצומצמו בהדרגה חלק מההגבלות שהוטלו על הציבור. עם זאת מספר החולים ממשיך לעלות ועדיין נדרשת נקיטת אמצעי זהירות כדי למנוע הדבקה המונית של השוהים בבתי הסוהר ברור כי אף אם אין הכרח להטיל מגבלות על הציבור בכללותו או על ציבור השוהים בבתי הכלא עד למציאת חיסון לנגיף, על שירות בתי הסוהר ומערכת המשפט להיערך בעתיד הקרוב לאפשרות של התפרצות רחבת היקף של הנגיף כך שלא יהיה ניתן להביא את האסירים לדיוני ועדות השחרורים והוועדה לעיון בעונש (להלן – הוועדות).

לנוכח האמור ומאחר שתוקפן של תקנות שעת החירום האמורות פג ביום ג' בתמוז התש"ף (25 ביוני 2020), עולה הצורך בקיומו של הסדר חקיקתי שלא בדרך של

כללי כחלק ממכלול המאמצים למניעת התפשטות נגיף Novel Coronavirus nCov-2019 (להלן המתמדת בהיקף הנדבקים בו, התקנה הממשלה החל מחודש מרס 2020 מגוון תקנות שעת חירום שמטרתן לצמצם את ההיחיה של אזרחים במרחב הציבורי ולמנוע התקהלויות (ראו למשל: תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), התש"ף-2020, ותקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020). בתוך כך הותקנו הוראות שנועדו למנוע הדבקה של השוהים במיתקני כליאה, עצורים ואסירים, על ידי צמצום מגעם עם שאר האוכלוסייה, וזאת כדי לתת מענה לחשש המוגבר מהדבקה במקומות אלה, שבהם מוחזקים אנשים בשטח מחיה סגור ותחום העלול להוות כר פורה להתפשטות הנגיף (ראו: תקנות שעת חירום (מניעת כניסת מבקרים ועורכי דין למקומות מעצר ובתי הסוהר), התש"ף-2020). מצב החירום המיוחד הביא גם לצמצום הדיונים בערכאות השיפוטיות השונות. כך בבתי המשפט ובבתי הדין התקיימו בתקופה מסוימת רק דיונים שנקבעו כדחופים ובהם דיוני מעצרים.

בדומה לכך, עלה הצורך בקביעת הוראות בעניין אופן קיום דיונים בוועדות השחרורים בתקופה זו. ועדות שחרורים הן ועדות הדנות בבקשתו של האסיר לשחרור על-תנאי מנשיאת יתרת תקופת המאסר, מכוח חוק שחרור על-תנאי ממאסר התשס"א-2001 (להלן – חוק שחרור על-תנאי ממאסר). קביעת ההוראות כאמור נועדה להסדיר את אופן קיום הדיון בוועדות השחרורים בדרך שתצמצם, ככל האפשר, את הסיכון להדבקה של אסירים כתוצאה מחשיפתם לגורמים שמתוץ לכלא. לפיכך הותקנו ביום כ"ט באדר התש"ף (25 במרס 2020) תקנות שעת חירום (דיוני ועדות שחרורים), התש"ף-2020, שבהן נקבעו הוראות בעניין אופן קיום דיוני ועדות השחרורים בתקופה זו, בלא נוכחות האסירים באולם, אלא בהשתתפותם מרחוק באמצעים טכנולוגיים, ובמידת הצורך – גם בהשתתפות מרחוק של הצדדים הנוספים לדיון ושל ועדות השחרורים עצמן. כמו כן נכללו בתקנות האמורות הוראות נוספות

¹ ק"ת התשנ"א, עמ' 446.

“הוועדה לעיון בעונש” – כמשמעותה בסעיף 509 לחוק השיפוט הצבאי;
“ועדת שחרורים” – כהגדרתה בחוק שחרור על-תנאי וכן ועדת שחרורים מיוחדת
כהגדרתה בחוק האמור, לעניין דיונים לפי סעיפים 4 ו-5 לחוק האמור;
“חוק השיפוט הצבאי” – חוק השיפוט הצבאי, התשט”ו-1955;²
“חוק שחרור על-תנאי” – חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס”א-2001;³
“נגיף הקורונה” – נגיף הקורונה החדש 2019 (Novel Coronavirus 2019-nCoV);

ד ב ר י ה ס ב ר

והמונח “מצב חירום מיוחד” מוגדר כך בתקנה 1 לאותן תקנות:

“מצב חירום מיוחד” – מצב שבו נשתבשו סדרי החיים התקינים במדינה או בחלק ממנה מחמת מצב הבטחון, מחמת חשש ממשי לפגיעה חמורה בבריאות הציבור או מחמת פגע טבעי.

מוצע בהצעת חוק זו, כי כאשר יודיע שר המשפטים על מצב חירום מיוחד לפי התקנות האמורות בשל התפשטות נגיף הקורונה (להלן – הודעה על מצב חירום או הודעה), ובעקבות כך אין מתקיימים דיונים בבתי המשפט פרט לדיונים שפורטו בתקנות האמורות, יחול כלל זה גם לגבי דיוני הוועדות, אשר תקנות בתי המשפט האמורות אינן חלות עליהן, כמפורט להלן.

להגדרה “ועדת שחרורים” – מוצע להגדיר את הוועדה האמורה לפי הגדרתה בסעיף 1 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, אשר קובע כי ועדת שחרורים היא ועדה שמונתה לפי הוראות סעיף 32 של אותו חוק. עוד מוצע לכלול בהגדרה זו גם את ועדת השחרורים המיוחדת כהגדרתה בסעיף 1 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, אשר קובע כי ועדת שחרורים מיוחדת היא ועדה שמונתה לפי הוראות סעיף 33 לאותו החוק, ואולם מוצע להחיל את ההגדרה גם לגבי ועדת השחרורים המיוחדת רק לעניין תפקידיה לפי סעיפים 4 ו-5 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, שלפיהם היא מוסמכת לשחרר על-תנאי אסירים כמפורט באותם הסעיפים, בדומה לתפקידיה של ועדת השחרורים, זאת, להבדיל מתפקידיה של ועדת השחרורים המיוחדת לפי סעיף 29 לחוק האמור, להמליץ לפני נשיא המדינה להקל בעונשו של אסיר עולם ולהמירו בעונש מאסר קצוב. דיונים מסוג זה הם דיונים בעלי אופי שונה, שאינם מתקיימים בנוכחות האסיר, וההוראות הדיוניות והמהותיות לגביהם שונות, ומשכך – הוראות הצעת חוק זו אינן רלוונטיות לגביהם.

להגדרה “הוועדה לעיון בעונש” – מוצע להגדיר את הוועדה האמורה לפי משמעותה בסעיף 509 לחוק השיפוט הצבאי.

תקנות שעת חירום, שיבטיח היערכות מתאימה כאמור. בהתאם לכך, מוצע להסדיר את הנושא בהצעת חוק ממשלתית שתחוקק כהוראת שעה למשך תקופה של 12 חודשים, ואשר תחליף את תקנות שעת החירום כאמור נוסח ההסדר המוצע בהצעת החוק מבוסס על ההסדרים שנקבעו בתקנות שעת חירום הנוכחות, ואולם נערכו בו שינויים מסוימים והם יפורטו להלן. שינויים אלה נועדו, בין השאר, להתאים את ההסדרים המוצעים בהצעת חוק זו, למנגנונים שנקבעו בהצעות חוק מקבילות בעניין אופן קיום דיונים משפטיים שונים בתקופה זו, במטרה ליצור הסדרים עקביים ואחידים בנושאים דומים. כמו כן חלק מן ההסדרים שנקבעו בתקנות שעת החירום האמורות, לא נכללו בנוסחה של הצעת חוק זו מאחר שמוצע להסדירן במסגרת חקיקה אחרת כמפורט להלן.

סעיף 1 מוצע לקבוע סעיף הגדרות למונחים שבהם נעשה שימוש בחוק המוצע.

להגדרה “הודעה על מצב חירום מיוחד” – תקנה 2 לתקנות בתי המשפט ולשכות ההוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד), התשנ”א-1991, קובעת כך:

2. החלת תקנות

(א) תקנות 3 עד 5, כולן או מקצתן, יחולו על בתי המשפט והלשכות, כולם או מקצתם, אם פרסם שר המשפטים הודעה על כך בשל מצב חירום מיוחד (להלן בתקנות אלה – ההודעה).

(ב) תחולתן של התקנות כאמור בתקנת משנה (א) תהיה מן המועד שנקבע בהודעה, אף אם קדם לפרסומה, ועד למועד שייקבע.

(ג) פרסום הודעה כאמור בתקנת משנה (א) ייעשה, סמוך ככל האפשר למועד החתימה, באתרי האינטרנט של הרשות השופטת ושל רשות האכיפה והגבייה, וכן בשידורי רדיו או טלוויזיה הניתנים לציבור או בשני עיתונים יומיים וכמו כן ייעשה ברשומות; הנוסח שפורסם ברשומות הוא המחייב אף אם קדם לו פרסום בדרך אחרת.”

² ס”ח התשט”ו, עמ’ 17.

³ ס”ח התשס”א, עמ’ 1795.

פרק ב': ועדות שחרורים

2. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 7(ד), 16(ד), 19א(ב) או 23(ד) לחוק שחרור על-תנאי, יושב ראש ועדת שחרורים רשאי לדון בדן יחיד גם בעניינים המנויים בתוספת.
- (ב) החלטה שיושב ראש ועדת שחרורים מוסמך לתתה בדן יחיד כאמור בסעיף קטן (א), יכול שתינתן על יסוד הכתב ובלא קיום דיון בעל פה, ובלבד שהחלטה בעניין בקשה של אחד הצדדים תתקבל רק לאחר שניתנה לצד השני הזדמנות להגיב בכתב לבקשה.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי יושב ראש ועדת שחרורים אחרת לקבל החלטה באחד מהעניינים המפורטים באותו סעיף קטן, לפי הוראות סעיף זה, אם טרם מונה מותב לוועדת השחרורים או אם נבצר מיושב ראש ועדת השחרורים לקבל החלטה כאמור.
3. (א) פורסמה הודעה על מצב חירום מיוחד, לא יתקיימו בוועדות השחרורים דיונים בתקופת תוקפה של ההודעה.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הדיונים המפורטים להלן יתקיימו כסדרם בתקופת תוקפה של ההודעה, אלא אם כן הורה יושב ראש ועדת שחרורים שמנהל בתי המשפט הסמיכו לעניין זה (בסעיף זה – יושב הראש המוסמך), על דחיית הדיון מטעמים שיירשמו:
- (1) דיון בעניין שחרור על-תנאי מטעמים רפואיים לפי סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי;
- (2) דיון שדחייתו תביא לכך שלא יהיה ניתן לקיימו לפני שהאסיר נשא שני שלישים מתקופת המאסר שעליו לשאת;
- (3) דיון בעניין ביטול שחרור על-תנאי לפי סעיפים 20, 21, 21א ו-21ב לחוק שחרור על-תנאי.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי יושב הראש המוסמך להורות מיוזמתו, לבקשת האסיר או לבקשת בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, כי בשל דחיפות העניין יש לקיים דיון בתקופת תוקפה של ההודעה; יושב הראש המוסמך ינמק בכתב את החלטתו בעניין זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

המפורטות בסעיף קטן (ג) המוצע, רשאי יושב ראש ועדת שחרורים אחרת לקבל החלטה בעניין, וזאת כדי שלא לדחות את קבלת ההחלטה בעניינים אלה.

3 סעיף מוצע לקבוע כי אם פרסם שר המשפטים הודעה על מצב חירום מיוחד, אשר בשלה אין מתקיימים דיונים בבתי המשפט, פרט לדיונים המפורטים בתקנות האמורות – אזי יידחו גם כלל הדיונים בוועדות השחרורים, פרט לסוגי הדיונים המפורטים בסעיף המוצע, שלגביהם מתעוררת חשיבות מיוחדת בקיומם במועד. כמו כן מוצע להסמיך יושב ראש ועדת שחרורים שהוסמך לכך על ידי מנהל בתי המשפט, להורות על קיום דיון מסוים אף אם לא נכלל בסוגי הדיונים שהוחרגו מההסדר, בשל דחיפות העניין.

2 סעיף מוצע להסמיך את יושב ראש ועדות השחרורים לדון בדן יחיד בכמה נושאים המפורטים בתוספת לתקנות, אשר אינם מחייבים קיום דיון בוועדה. מדובר בין השאר על החלטות בעניין דחיית דיון, הוראות בעניין חוות דעת ומסמכים שהוגשו לוועדה, החלטות בבקשות דחופות שהוגשו בהסכמה ועוד. על פי המוצע, יושב ראש הוועדה מוסמך לקבל החלטות בעניינים אלה על יסוד הכתב. זאת, במטרה לייעל את הדיונים ולייתר התכנסות של כל חברי הוועדה לצורך קבלת החלטות בנושאים שאינם מחייבים זאת לנוכח מהותם. כמו כן מוצע לקבוע כי יושב ראש ועדת השחרורים מוסמך לתת החלטה כאמור על יסוד הכתב, בתנאי שניתנה הזדמנות למשיב לבקשה להגיב לה בכתב.

עוד מוצע לקבוע כי במצב שבו יושב ראש ועדת השחרורים אינו יכול לקבל החלטה כאמור, מהסיבות

קיום דיון שלא
בנוכחות האסיר
בשל הגבלת
נוכחותם של
אסירים בבתי
משפט

4. (א) על אף האמור בסעיף 16(א) לחוק שחרור על-תנאי, דיון בוועדת השחרורים שלא ניתן לקיימו בנוכחות האסיר בשל האמור בתקנה 2 לתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (נוכחות עצורים ואסירים בדיונים בבתי המשפט ובתי הדין), התש"ף-2020, כנוסחן בתוספת הראשונה לחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – דיונים בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים), התש"ף-2020⁴, יתקיים בהשתתפותו של האסיר באמצעות אמצעי טכנולוגי.

(ב) על אף האמור בסעיף 16(ד) ו-1(ד) לחוק שחרור על-תנאי, יושב ראש ועדת השחרורים ימנה סגנו לאסיר המשתתף בדיון כאמור בסעיף קטן (א), אשר אינו מיוצג.

(ג) דיון בוועדת שחרורים המתקיים בהשתתפות האסיר כאמור בסעיף קטן (א) יתקיים בנוכחות סניגורו של האסיר.

(ד) בין האסיר לסניגורו תתאפשר שיחה חסויה בסמוך לפני הדיון, במהלכו ומיד לאחריו לשם ייעוץ משפטי בלבד; השיחה תתקיים באופן שיבטיח את סודיותה, והוראות סעיף 13(א)(2) לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979⁵, לא יחולו לעניין שיחה כאמור. (ה) האמצעי הטכנולוגי האמור בסעיף קטן (א) יאפשר העברת קול ותמונה בזמן אמת, ואם לא ניתן לקיים את הדיון באופן שמאפשר העברת תמונה של האסיר בזמן אמת, והאסיר הסכים לכך – יתקיים הדיון באמצעי המאפשר את העברת קולו בלבד, והכול באופן שימנע, ככל האפשר, את הפגיעה באסיר בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו.

(ו) דיון בוועדת שחרורים המתקיים בהשתתפות האסיר כאמור בסעיף קטן (א) יתקיים בדרך שתבטיח כי האסיר, הסניגור, בא כוח היועץ המשפטי לממשלה וחברי ועדת השחרורים ישמעו זה את זה, וככל האפשר גם יראו זה את זה, במהלך הדיון, והכול בהתאם לאמצעי הטכנולוגי שבאמצעותו יתקיים הדיון.

(ז) היה האסיר אדם עם מוגבלות, יתקיים הדיון תוך עריכת התאמות הנגישות הנדרשות לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013⁶, כנדרש בהתאם לצורכי האסיר כאמור, בשניונים המחייבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

לתיעדוף הדיונים בשאר בתי המשפט. יצוין כי תוקפן של תקנות שעת חירום אלה הוארך ביום כ"ד בסיוון התש"ף (16 ביוני 2020). בחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – דיונים בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים), התש"ף-2020, עד יום כ"ד בתמוז התש"ף (16 ביולי 2020). אם הוראות תקנות שעת החירום הנזכרות יוחלפו בהמשך בחקיקה אחרת שבה יוסדר נושא נוכחות אסירים בדיונים משפטיים בעניינם – תוקן בהתאם גם ההפניה הנוגעת לכך בנוסח המוצע.

מוצע לקבוע לגבי דיון בוועדת השחרורים שלא ניתן לקיימו בנוכחות האסיר בשל הוראות האמורות, כי יש לקיימו בהשתתפות האסיר באמצעות ויעוד חזותי, או אם לא ניתן לקיים ויעוד חזותי, והאסיר הסכים לכך – באמצעות תקשורת טלפונית.

סעיף 4 בתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (נוכחות עצורים ואסירים בדיונים בבתי המשפט ובתי הדין), התש"ף-2020, נקבעו הוראות לעניין הבאת עצורים ואסירים לבתי המשפט לצורך דיונים משפטיים. הוראות אלה כוללות קביעת תיעודו של סוגי הדיונים המשפטיים שאליהם יש להביא את האסירים והעצורים, ולפיהן הכלל שנקבע הוא כי יובא בכל יום המספר המרבי של העצורים והאסירים שניתן להביא לדיונים, תוך עמידה בהמלצות משרד הבריאות שנועדו להתמודד עם החשש להתפשטות נגיף הקורונה. כמו כן נקבע כי אם דיונים בעתירות אסירים ודיונים לפני ועדות שחרורים מתקיימים באולמות המשפט הסמוכים לבתי הסוהר, ולא מתקיימים בהם דיונים מסוגים אחרים – אזי יובאו לדיונים אלה עצורים ואסירים בהיקף המרבי שניתן להביא תוך עמידה בהמלצות משרד הבריאות כאמור, וזאת – בלא קשר

⁴ ס"ח התש"ף, עמ' 52.

⁵ ס"ח התשל"ט, עמ' 118; התשס"ה, עמ' 261.

⁶ ק"ת התשע"ג, עמ' 968.

5. דיון חוזר בנוכחות האסיר
על אף הוראות סעיף 19 לחוק שחרור על-תנאי, החליטה ועדת שחרורים שלא לשחרר על-תנאי אסיר, בדיון שהתקיים שלא בנוכחותו לפי סעיף 4(א), תשוב הוועדה לדון בעניינו של האסיר, בנוכחותו, לאחר שלא תהיה עוד מניעה לעשות כן, אם ביקש זאת האסיר.

6. תחליף טלפוני לחובת התייצבות במשטרה בשל הגבלת היציאה למרחב הציבורי
על אף האמור בסעיף 13(ד)(3) לחוק שחרור על-תנאי, נקבעו בדיון הוראות, אשר מגבילות יציאה למרחב הציבורי ואשר מצמצמות או מבטלות שירותי תחבורה ציבורית, לשם מניעת התפשטות של נגיף הקורונה, וכל עוד ההגבלות האמורות בתוקף, תקיים חובתו של אסיר להתייצב לפני השוטר הממונה לפי הוראות הסעיף האמור בתדירות הקבועה בו, או בתדירות אחרת שקבעה ועדת השחרורים בהחלטתה, באמצעות שיחת טלפון לתחנת המשטרה שתתועד על ידי השוטר הממונה, אלא אם כן קבע יושב ראש הוועדה אחרת.

פרק ג': הוועדה לעיון בעונש

7. סמכות יושב ראש הוועדה לעיון בעונש
(א) בלי לגרוע מהוראת סעיף 510(ד)(3) לחוק השיפוט הצבאי לעניין החלת סעיף 23(ד) לחוק שחרור על-תנאי, רשאי יושב ראש הוועדה לעיון בעונש, לדון בדן יחיד גם בעניינים המנויים בתוספת.

ד ב ר י ה ס ב ר

5 סעיף מוצע לקבוע כי אם החליטה הוועדה לדחות את בקשתו של האסיר לשחרור על-תנאי, בדיון שהתקיים שלא בנוכחותו אלא בהשתתפותו באמצעי טכנולוגי – תקיים הוועדה דיון נוסף בעניינו של האסיר, אם ביקש זאת, כאשר יהיה ניתן לקיים את הדיון בנוכחותו.

6 סעיף בסעיף 13(ד)(3) לחוק שחרור על-תנאי נקבע כי אחד התנאים בשחרור על-תנאי של אסיר הוא כי האסיר יתייצב אחת לחודש לפני השוטר הממונה, אלא אם כן הוועדה הורתה אחרת. ואכן, חובת התייצבות בתחנת המשטרה בתדירות כזו או אחרת היא רכיב שגרתי בהחלטות לשחרור על-תנאי. עם זאת, עשויים להתעורר קשיים של ממש בביצוע תנאי זה בתקופת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, בשל הנחיות שעניינן הגבלות על יציאה מהבית כלפי כלל הציבור וצמצום זמינותה של התחבורה הציבורית. בשל כך מוצע לקבוע כי אם נקבעו בכל דין הגבלות על יציאה למרחב הציבורי ובנוגע להפעלת תחבורה ציבורית לשם מניעת התפשטות נגיף הקורונה, חובת התייצבות זו תקיים באמצעות שיחת טלפון לתחנת המשטרה, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת השחרורים אחרת.

סעיפים בפרק ג' להצעת החוק, שעניינו הוועדה לדיון 7 עד 10 בעונש, מוצע לקבוע הסדרים הדומים להסדרי ועדות השחרורים המוצעים בפרק ב' להצעת החוק. הוועדה לעיון בעונש מוסדרת בסעיפים 509 עד 513 לחוק השיפוט הצבאי, וכאמור בחלק הכללי לדברי ההסבר, היא ועדה המקבילה לוועדות השחרורים לפי חוק שחרור על-תנאי ממאסה ועדה זו דנה בעניינים של אסירים אשר נשפטו לעונשי מאסר שונים ואשר מבקשים שהוועדה תקצר את עונשם ותשחרר אותם טרם ריצויו המלא של העונש שנגזר עליהם.

עוד מוצע לקבוע הוראות בעניין דיון המתקיים באופן האמור קרי – בהשתתפות של האסיר באמצעי טכנולוגי, ובכלל זה הוראות בדבר חובת מינוי סניגור לאסיר שאינו מיוצג, קיום הדיון בנוכחות הסניגור, אפשרות לשיחה חסויה בין האסיר לסניגורו, וכן היתכנות לשמיעה הדרתית בין כל משתתפי הדיון, ובמידת האפשר – גם צפייה הדרתית. מובן כי לנוכח החיסיון החל על שיחת האסיר עם עורך דינו, לא ניתן להאזין לה האזנת סתר. ואולם בעניין זה מוצע עוד לקבוע כי על שיחת האסיר עם עורך דינו לפי סעיף זה, לא יחולו הוראות סעיף 13(א)(2) לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979, קרי – תוצרי האזנה אסורה לשיחה כזו לא יהיו קבילים כראיה אף אם התקיימו הנסיבות והתנאים המפורטים בסעיף האמור.

נוסף על כך, מוצע לקבוע כי לגבי אסיר שהוא אדם עם מוגבלות, יש לקיים את הדיון באמצעי הטכנולוגי תוך עריכת התאמות הנגישות הנדרשות בהתאם לצרכיו.

יציין כי ההוראות שנקבעו בתקנות 4 עד 6 לתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (דיוני ועדות השחרורים), התש"ף-2020, וכן בתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (דיוני הוועדה לעיון בעונש), התש"ף-2020, אינן נכללות בנוסח החוק המוצע. זאת, מאחר שההוראות הנוגעות לקיום דיון בהשתתפות באמצעים טכנולוגיים של גורמים נוספים מלבד האסיר – קרי באי כוח הצדדים או חברי ועדת השחרורים – שולבו בתזכיר החוק בעניין ניהול דיונים משפטיים באמצעים טכנולוגיים (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020, שם הוסדרו סוגיות אלה לגבי כלל ההליכים המשפטיים, במסגרת מנגנון של הכרזה ייעודית לעניין זה, ואם יקודם ההסדר בנושא זה לגבי כלל ההליכים המשפטיים – הכוונה היא להסדיר היבטים אלה באותו החוק גם לגבי דיוני ועדות השחרורים.

(ב) החלטה שיושב ראש הוועדה לעיון בעונש מוסמך לתתה בדין יחיד כאמור בסעיף קטן (א), יכול שתינתן על יסוד הכתב ובלא קיום דיון בעל פה, ובלבד שהחלטה בעניין בקשה של אחד הצדדים תתקבל רק לאחר שניתנה לצד השני הזדמנות להגיב בכתב לבקשה.

דחיית דיוני
הוועדה לעיון
בעונש בשל מצב
חירום מיוחד

8. (א) פורסמה הודעה על מצב חירום מיוחד, לא יתקיימו דיונים בוועדה לעיון בעונש בתקופת תוקפה של ההודעה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הדיונים המפורטים להלן יתקיימו כסדרם בתקופת תוקפה של ההודעה, אלא אם כן הורה יושב ראש הוועדה לעיון בעונש על דחיית הדיון מטעמים שירשמו:

(1) דיון בעניין המתקת העונש או החלפתו לפי סעיף 510(א) לחוק השיפוט הצבאי;

(2) דיון בעניין ביטול שחרור של עבריין מין לפי סעיף 510(ד)(2) ו-(3) לחוק השיפוט הצבאי;

(3) דיון בפסק דין שהביא הפרקליט הצבאי הראשי לעיון הוועדה לפי סעיף 512(א) לחוק השיפוט הצבאי, שדחייתו תביא לכך שלא יהיה ניתן לקיימו לפני שהאסיר נשא מחצית מתקופת המאסר שעליו לשאת;

(4) דיון בפסק דין שהפרקליט הצבאי הראשי סבר שיש להביאו לעיון הוועדה לפי סעיף 512(ג) לחוק השיפוט הצבאי.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפיכך, הוראות סעיפי פרק ג' המוצע מקבילות להוראות סעיפי פרק ב' המוצע, כמפורט לעיל, למעט לעניין ההבדלים המצוינים להלן:

בסעיף 8 המוצע, מוצע לקבוע כי בדומה לסעיף 3 המוצע, אם פורסמה הודעה על מצב חירום מיוחד, יידחו גם כלל הדיונים בוועדה לעיון בעונש, פרט לדיונים המפורטים בסעיף, המקבילים לדיונים שיתקיימו בוועדות השחרורים לפי סעיף 3 המוצע, כדוגמת דיון בהפרת תנאי שחרור של עבריין מין לפי סעיף 510(ד)(2) ו-(3) לחוק השיפוט הצבאי. נוסף על כך, מוצע לקבוע שככלל, בתקופת תוקפה של ההודעה על מצב חירום מיוחד יתקיימו בוועדה דיונים ייחודיים למערכת הצבאית: דיונים לפי סעיף 510(א) לחוק השיפוט הצבאי, המאפשר לוועדה לעיון בעונש להקל בעונשם של אסירים בשל טעמים מיוחדים (כגון חולניות מתמדת), או עקב קיומו של מצב מלחמה או מצב חירום מיוחד; הפרקליט הצבאי הראשי יוכל להביא את עניינם של אסירים אלה לפני הוועדה בכל עת, גם אם טרם ריצו את מחצית עונשם; וכמו כן מוצע כי יתקיימו דיונים בוועדה גם לפי סעיף 512(א) לחוק השיפוט הצבאי, אם הפרקליט הצבאי הראשי הביא לפני הוועדה את ענייניו של אסיר אשר דחיית הדיון בעניינו תביא לכך שהדיון לא יתקיים טרם תום תקופת מחצית מעונש המאסר שהאסיר צריך לשאת.

מערכת בתי הדין הצבאיים מתמודדת בתקופה זו עם אותם קשיים שעמם מתמודדים בתי המשפט במדינה, דהיינו חשש מהדבקה של האסירים ושאר השוהים בבתי הכלא, של סגלי חיל המשטרה הצבאית ושל כלל הגורמים השונים במערכות השיפוטיות. הדבר נכון גם ביחס לעומסים ולקשיים הניהוליים במערכת בתי הדין הצבאיים, הדומים לקשיים במערכת המשפט האזרחית בתקופה זו, וקשיים אלה מלווים גם את עבודתן של הוועדות לעיון בעונש בתקופה זו.

לנוכח האמור, גם בנוגע לפעילותה של הוועדה לעיון בעונש הותקנו ביום כ"ט באדר התש"ף (25 במרס 2020) תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (דיוני הוועדה לעיון בעונש), התש"ף-2020, המקבילות, בעיקרן, לתקנות שעת חירום (דיוני ועדות שחרורים), התש"ף-2020, בכפוף לכמה הבדלים הנובעים מההבדלים בהסדרה החוקית לגבי פעילותה של ועדה זו.

בהתאמה, בתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (נוכחות עצורים ואסירים בדיונים בבתי המשפט ובתי הדין), התש"ף-2020, נקבעו הוראות לעניין הבאת כלואים לבתי הדין הצבאיים לצורך דיונים משפטיים. הוראות אלה כוללות קביעת תיעודן בין סוגי הדיונים המשפטיים שאליהם יש להביא את האסירים והעצורים, בהתאם לכלל שנקבע כי יובאו בכל יום מספר הכלואים המרבי שניתן להביא לדיונים, תוך עמידה בהמלצות חיל הרפואה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי יושב ראש הוועדה לעיון בעונש להורות מיוזמתו, לבקשת האסיר או לבקשת בא כוח הפרקליט הצבאי הראשי, כי בשל דחיפות העניין יש לקיים דיון בתקופת תוקפה של ההודעה; יושב ראש הוועדה לעיון בעונש ינמק את החלטתו בעניין זה.

(א) על אף האמור בסעיף 511(א) לחוק השיפוט הצבאי, דיון בוועדה לעיון בעונש שלא ניתן לקיימו בנוכחות האסיר, בשל האמור בתקנה 4 לתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (נוכחות עצורים ואסירים בדיונים בבתי המשפט ובתי הדין), התש"ף-2020, יתקיים בהשתתפותו של האסיר באמצעות אמצעי טכנולוגי.

(ב) דיון בוועדה לעיון בעונש המתקיים בהשתתפות אסיר כאמור בסעיף קטן (א), יתקיים בנוכחות סניגורו של האסיר, ואם אינו מיוצג – ימנה לו יושב ראש הוועדה לעיון בעונש סניגור.

(ג) בין האסיר לסניגורו תתאפשר שיחה חסויה בסמוך לפני הדיון, במהלכו ומיד לאחריו לשם ייעוץ משפטי בלבד; השיחה תתקיים באופן שיבטיח את סודיותה, והוראות סעיף 13(א)(2) לחוק האונת סתר, התשל"ט-1979, לא יחולו לעניין שיחה כאמור.

(ד) האמצעי הטכנולוגי האמור בסעיף קטן (א), יאפשר העברת קול ותמונה בזמן אמת, ואם לא ניתן לקיים את הדיון באופן שמאפשר העברת תמונה של האסיר בזמן אמת, והאסיר הסכים לכך – יתקיים הדיון באמצעי המאפשר את העברת קולו בלבד, והכול באופן שימזעזע ככל האפשר את הפגיעה באסיר בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו.

(ה) דיון בוועדה לעיון בעונש המתקיים בהשתתפות אסיר כאמור בסעיף קטן (א), יתקיים בדרך שתבטיח כי האסיר, הסניגור, בא כוח הפרקליט הצבאי הראשי וחברי הוועדה לעיון בעונש ישמעו זה את זה, וככל האפשר גם יראו זה את זה, במהלך הדיון, והכול בהתאם למכשיר הטכנולוגי שבאמצעותו יתקיים הדיון.

(ו) היה האסיר אדם עם מוגבלות, יתקיים הדיון, תוך עריכת התאמות הנגישות הנדרשות לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013, כנדרש בהתאם לצורכי האסיר כאמור, בשינויים המחייבים.

החליטה הוועדה לעיון בעונש שלא להמתיק עונש או להחליפו, כולו או מקצתו, בעונש על-תנאי בדיון שהתקיים שלא בנוכחות האסיר לפי סעיף 9(א), תשוב הוועדה לדון בעניינו של האסיר, בנוכחותו, לאחר שלא תהיה עוד מניעה לעשות כן, אם ביקש זאת האסיר.

פרק ד': הוראות שונות

הגופים שלהלן ידווחו לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, בכתב, אחת לחודשיים החל מיום תחילתו של חוק זה, על העניינים האלה, בפילוח לפי מחוזות ובתי סוהר, לפי העניין, לגבי התקופה שקדמה למועד הדיווח:

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוכחות האסיר וזאת בפילוח לפי מחוזות ובתי סוהר. על פי המוצע, הדיווח בעניין ועדות השחרורים יימסר גם לשר המשפטים וליועץ המשפטי לממשלה, ואילו הדיווח בעניין הוועדה לעיון בעונש יימסר גם לשר הביטחון ולפרקליט הצבאי הראשי.

סעיף 11 מוצע לקבוע חובת דיווח לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, אחת לחודשיים, על אודות מספר הדיונים בוועדות השחרורים ובוועדות לעיון בעונש שהתקיימו בהשתתפות אסיר בדיון באמצעות אמצעי טכנולוגי, וכן על אודות מספר הדיונים שהתקיימו בוועדות

9. קיום דיון שלא בנוכחות האסיר בשל הגבלה על נוכחות כלואים בבתי דין צבאיים

10. דיון חוזר בנוכחות האסיר

11. דיווח לכנסת

(1) המזכיר הראשי כמשמעותו בסעיף 34(א) לחוק שחרור על-תנאי ממאסר – מספר הדיונים בוועדות השחרורים שהתקיימו באמצעות אמצעי טכנולוגי המעביר תמונה וקול בזמן אמת, מספר הדיונים כאמור שהתקיימו באמצעות אמצעי טכנולוגי המעביר קול בלבד ומספר האסירים שהובאו לדיונים בוועדות השחרורים; דיווח כאמור יימסר גם לשר המשפטים וליועץ המשפטי לממשלה;

(2) קצין משטרה צבאית ראשי – מספר הדיונים בוועדה לעיון בעונש שהתקיימו באמצעות אמצעי טכנולוגי המעביר תמונה וקול בזמן אמת, מספר הדיונים כאמור שהתקיימו באמצעות אמצעי טכנולוגי המעביר קול בלבד ומספר האסירים שהובאו לדיונים בוועדה לעיון בעונש; דיווח כאמור יימסר גם לשר הביטחון ולפרקליט הצבאי הראשי.

12. חוק זה יעמוד בתוקפו עד תום 12 חודשים מיום פרסומו. תוקף

תוספת

(סעיפים 2(א) ו-7(א))

(1) הוראה להגיש מסמך וכן להבהיר או להשלים בקשה או מסמך שהוגשו לוועדת השחרורים או לוועדה לעיון בעונש, לפי העניין (בתוספת זו – הוועדה);

(2) דחיית מועד דיון, לרבות בשל חסרון של חוות דעת שיש להגישן לוועדה, וכן שינוי מועד הגשת בקשה או מסמך לוועדה כאמור;

(3) החלטה בבקשה דחופה שהוגשה בהסכמת הצדדים;

(4) הוראה בכל עניין של סדרי דין שאין לגביו הוראות לפי חוק זה או לפי חוק שחרור על-תנאי או לפי חוק השיפוט הצבאי, לפי העניין, שיש בה כדי לפשט את הדין בוועדה או להקל עליו.

דברי הסבר

ומהסיכונים הייחודיים הנובעים מההתמודדות עם נגיף הקורונה.

סעיף 12 מוצע לקבוע כי חוק זה ייקבע כהוראת שעה בת תוקף של שנה. זאת מאחר שהוא נועד לקבוע הסדרים זמניים במהותם, הנובעים מהמאפיינים

